

Türkiyede Psikoloji Uygulama, Araştırma ve Yayınlarında Etik İlkeler: Tartışma V

Klinik Psikolojide Etik Uygulamalar

Mehmet Eskin*
İstanbul Bilgi Üniversitesi

Türkiye'de psikolojinin önemi gerek bir bilim dalı olarak gerekse uygulama alanları yayılımı açısından son yıllarda hızla artmıştır. Üretim biçimlerindeki büyük değişim, refah düzeyindeki dalgalanmalar ve toplumsal yapılanmadaki karmaşaya koşut olarak psikoloji, üniversitelerde sadece akademisyenlerin ilgilendiği bir bilim dalı olmaktan çıkmakta ve geniş toplum kesimlerinde kolayca kullanılabilecek hale gelmektedir.

Türkiye'deki toplumsal değişime paralel olarak psikoloji biliminin sunduğu hizmete duyulan gereksinim ve talep artmaktadır. Özellikle 17 Ekim ve 12 Kasım 1999 günleri yaşanan son iki deprem felaketi bunu açıkça bir kez daha ortaya koymaktadır. Psikolojik hizmetlerin kullanımına yönelik artan bu talep, hizmet verilmesi ve kullanılması sırasında karşılaşılabilecek sorunları da beraberinde getirmektedir. Özellikle hizmeti sunan psikoloğun bireysel ve toplumsal sorumluluğuna ilişkin mesleki etiğe bağlılığının önemi yadsınmaz.

Türk Psikoloji Dergisi (TPD) bu doğrultuda "psikoloji uygulama, araştırma ve yayınlarında etik ilkeler" konulu bir tartışma başlatmıştır. İlk tartışmada Sümer (1998), yayınlarda karşılaşılan etik sorunları irdelemiş ve ikinci tartışmada da Aycan (1998), endüstri ve örgüt psikolojisi alanındaki etik uygulamalara değinmiştir. Üçüncü tartışmada Değirmencioglu ve Demirutku (1999), öğretim üyesi ve öğrenci işbirliğiyle hazırlanan yayınlarda yazarlık hakkı ve sırasının belirlenmesine yönelik

bazı önerileri gündeme getirmişlerdir. Her üç tartışmada da altı çizilen nokta, ülkemizde psikoloji alanında etiğin belirlenmesine yönelik yapıcı bir tartışma ortamının yaratılmasına ihtiyaç olduğudur.

Bu makalede ise; klinik psikoloji alanında karşılaşılabilecek etik sorunlar, klinik psikoloğun araştırma ve uygulama alanına yönelik ele alınacak ve çözüm önerileri getirilecektir. Bu makalede sunulan çözüm önerileri Amerikan Psikologlar Birliği'nin (APA) konu ile ilgili çalışmalarından yararlanılarak ele alınmış ve geliştirilmiştir (APA, 1992). Bilindiği gibi klinik psikolog hem araştırmacı hem de uygulamacı bir uzmandır. Onun için bu yazıda ele alınacak konular hem uygulamaya hem de araştırmaya yönelik sorunlar olacaktır.

1. Bilimsel ve mesleki yetkinliğin güncel tutulması. Kendisinden yardım isteyen danışanlarına en iyi hizmeti sunabilmek ve bilimsel standartlarını en yüksek düzeyde tutabilmek için klinik psikolog, mesleki yetkinliğini yükseltici yenilikleri takip etmelidir. Kendi uzmanlık alanı ile ilgili kuramsal ve uygulamaya dönük yenilikleri takip ederek onlara açık olmalıdır. Başka bir anlatımla klinik psikolog, bilgi ve becerisini güncel tutarak geliştirmelidir.

2. Mesleki sınırların korunması. Psikolog, kendi görev ve rol tanımının sınırlarını aşmamalıdır. İnsanlar genellikle psikolog ve psikiyatrist arasındaki farkı bilmemektedirler. Onun için görüşme sırasında veya telefonda "bana önerebile-

* Yazışma Adresi: Dr. Mehmet Eskin, İstanbul Bilgi Üniversitesi, Psikoloji Bölümü, İnönü Cad., No:28, Kuştepe, 80310 Şişli, İstanbul.

ceğiniz herhangi bir ilaç var mı?" diye sorabilmektedirler. Klinik psikolog kendi görev sınırlarını aşarak herhangi bir tavsiyede bulunmamalıdır. Bu, açık bir dille o kişiye anlatılarak bunun kendi mesleki sorumluluk alanının dışında olduğu, eğer ilaç isteniyorsa bunun için bir psikiyatriste başvurulması gerektiği belirtilmelidir.

3. Ayrımcılık. Psikolog; kendisinden danışmanlık veya tedavi hizmeti isteyen kimseler ırk, din, dil, cinsiyet, cinsel tercih, etnik köken, suçlu olup olma, politik görüş ve milliyet bazında ayırım yapmadan hizmet vermemelidir.

4. Gücün kötüye kullanımı. Psikolog, insan doğası ve davranışları hakkındaki bilgisinden kaynaklanan bir güce sahiptir. Psikolog, hiçbir şekilde bu gücü başka insanlara veya hizmetinden yararlanan kimselere karşı kendisine kişisel çıkar sağlamak veya diğerlerine karşı üstünlük sağlamak için kullanmamalıdır.

5. Danışandan "aydınlatılmış kabul" (informed consent) alınması. Psikolog, terapiye gelen bir kimseye kendi rızasıyla mı geldiğini yoksa başka birinin zoruyla mı getirildiğini sormalıdır. Bu sorunun yanıtını alabilmek için danışanın bunu anlayabilecek kapasitede olması gerekir. Eğer danışan aydınlatılmış kabul verecek yaşta veya kapasitede değilse bu kabul, yasal yakınlarından temin edilmelidir.

6. Danışanların etik hakkında bilgilendirilmesi. Psikolog, kendi hizmetinden yararlanan kimselere bu hizmet yerine getirilirken uyulması gereken etik ilkeleri, olanaklıysa ilk seansta kısaca anlatmalıdır. Bunların içerisinde danışanı yakından ilgilendiren hiç kuşkusuz gizliliktir. Danışan, gizlilik ilkesi ve sınırlanabilirliği durumları hakkında ilk baştan bilgilendirilmelidir. Bazı danışanlar, psikoloğun sorduğu her konuyu sorulduğu zaman anlatmak gerektiğini düşünebilirler ve anlatmaya henüz hazır olmadıkları konularda kendilerini zorlanmış hissedebilirler. Bunun için kendilerine bazı soruları (özellikle terapinin başında) daha sonra cevaplamak üzere geçebilecekleri hatırlatılmalıdır.

7. Danışanların kişilik haklarına saygı. Klinik

psikolog, hem bilimsel çalışmalarında hem de uygulamalarında, üzerinde bilimsel araştırma yaptığı ve kendisinin hizmetini kullanan kimselerin kişilik haklarına saygı gösterip ona göre davranmalıdır. Klinik psikolog ile bu insanlar arasında kültürel ve bireysel farklılıklar olabilir. Psikolog bu farklılıklara saygı göstermeli ve bu insanlara, kendi kültürel ve bireysel değer ve tercihlerini empoze etmekten kaçınmalıdır.

8. Gizliliğin korunması. Gerek araştırmalarda gerekse psikoterapi sırasında başkalarından elde edilen kişisel bilgiler büyük bir titizlikle saklanmalı ve haklarında bilgi toplanan kişilerin bu hakkına kesinlikle uyulmalıdır. Araştırmalarda veya klinik çalışmada kimliğini gizli tutmak isteyenlerin bu istekleri mutlaka yerine getirilmelidir. Klinik psikolog gizlilik ilkesinin tüm gereklerine harfiyen uymalıdır. Psikoterapi sırasında danışanlar hakkında elde edilen bilgiler kesinlikle başkalarıyla paylaşılmamalıdır. Eğer mesleki açıdan danışmak amacıyla bir meslektaşla bir vaka paylaşılacaksa, sadece kişinin sorunları paylaşılmalıdır. Kişinin kimliğiyle ilgili bilgiler veya kim olduğunu açığa çıkarıcı bilgiler asla paylaşılmamalıdır. Görüşme sırasında alınan notlar ve danışana ait bilgiler varsa kilitli bir dolapta tutulmalı ya da bir dosyada herkesin erişemeyeceği bir yerde saklanmalıdır. Gizlilik ilkesinin geçerli olmadığı durumlar vardır. Çok aşırı güç kullanımını içeren şiddet, ensest ve kişinin kendi hayatına zarar verebileceği durumlarda gizlilik ilkesi kaldırılabilir ve bu, danışana anlayabileceği bir dille anlatılmalıdır.

9. Danışanla cinsel yakınlık. Psikolog, terapiye gelen bir danışanı cinsel ilişkiye girmemelidir. Cinsel ilişkinin iki eşit birey arasında gerçekleşebileceğinden hareketle, psikolog ve danışanı arasındaki güç dengesizliğinin böyle bir ilişkiye olanak tanımadığı açıkça görülecektir. Psikoloğun cinsel ilişki kurduğu kimseler danışan olarak kabul edilmemelidir. Bu, bu tür kimselere uygun bir anlatımla anlatılmalı ve başka bir psikoloğa başvurmaları salık verilmelidir. Psikolog geçmiş dönemdeki bir danışanı da cinsel ilişkiye girmemelidir.

10. "İyi niyet" yaralayıcı olabilir. Başından bir

tecavüz olayı geçen bayan bir danışanın anlattığına göre, bir erkek psikiyatristin "güzel bir bayansın tabii olacak" demesi, psikiyatrist tarafından, iyimserlik sınırlarını zorlayan bir tahminle, danışana iltifat yapıldığı düşünülebilir. Ancak burada psikiyatristin "iyi niyetine" rağmen takındığı tutum danışanı için son derece yaralayıcıdır.

11. Hediye kabulü. Psikolog, danışanından veya hizmet sunduğu kurum veya kişilerden hediye kabul etmemelidir. Kültürümüzde danışanlardan bazıları ufak bir hediye ile seansa gelebilmekte ve bunu psikoloğuna bir sevgi göstergesi olarak vermek istemektedirler. Burada danışan ve psikolog arasındaki ilişkiyi olumlu etkileyebilecek küçük bir hediyenin (örneğin bir kaset veya küçük bir çikolata) kabulü söz konusu olabilir ancak bir başka hediyenin ya da daha büyük bir hediye kabulünün olanaklı olamayacağı danışana uygun bir dille anlatılmalıdır.

12. Terapinin yapılandırılması. Psikolog, hizmetinden yararlanmak isteyen kimseye ilk veya ilk iki seansta terapinin yaklaşık kaç seans sürebileceğini ve maliyetinin ne olacağını açıkça anlatmalıdır. Psikiyoterapi aynı zamanda bir ilişkidir; danışana bu ilişkinin nasıl sonlanacağı anlayabileceği bir dille anlatılmalıdır.

13. Randevulara uyulması. Psikolog danışanlarından randevularına uymalarını isteme hakkına sahip olduğu gibi kendisinin de verdiği randevulara vaktinde uyma yükümlülüğünün olduğunu unutmamalıdır. Danışan gelmeden mutlaka, randevuda belirtildiği gibi, psikolog terapi yerinde olmalıdır.

14. İnsanlara gereğinden fazla umut verilmemelidir. İnsanlar haklı olarak almak istedikleri psikiyoterapi hizmetinin kendi sorunlarının çözümünde ne kadar etkili olduğunu veya olabileceğini bilmek istemektedirler. Bu tür sorularla karşılaşan psikolog, bilimsel gerçeklikten ayrılmadan umut vermemelidir.

Bu makalenin amacı, "ülkemizde klinik psikoloji alanında etik" konulu tartışmanın sınırlarını belirlemek değil, bu tartışmaya sağlam bir başlangıç oluşturmaktır. Konunun önemi büyüktür ve tartışmaya duyulan gereksinim ortadadır. Bu ilkelerin belirlenmesi kadar bu ilkelere uyumu denetleyecek ve olası yaptırımları uygulayacak kurumlaşmanın sağlanması da son derece önemlidir. Kurumlaşmayı oluşturacak adımlar hiç kuşkusuz Türk Psikologlar Derneği (TPD) tarafından atılacaktır. Denetleme görevinin tam anlamıyla yerine getirilebilmesi için bir an evvel ehliyetlendirmeye (licencing) gidilmelidir. Bir diğer önemli konu da alanla ilgili etiğin kamuoyuna duyurulmasıdır. Bu şekilde bilinçli katılım sağlanabilir.

Kaynaklar

- American Psychological Association (1992). Ethical principles of psychologists and code of conduct. *American Psychologist*, 47, 1597-1611.
- Aycan, Z. (1998). Türkiye'de psikoloji uygulama, araştırma ve yayımlarında etik ilkeler, Tartışma II: Endüstri ve örgüt psikolojisi alanında etik uygulamalar. *Türk Psikoloji Dergisi*, 13, 47-50.
- Değirmencioğlu, S. M. & Demitutku, K. (1999). Türkiye'de psikoloji uygulama, araştırma ve yayımlarında etik ilkeler, Tartışma III: Öğretim üyesi ve öğrenci işbirliği ile hazırlanan yayınlarda yazarlık hakkının ve sırasının belirlenmesinde yardımcı olabilecek öneriler. *Türk Psikoloji Dergisi*, 14, 111-119.
- Sümer, H. C. (1998). Türkiye'de psikoloji uygulama, araştırma ve yayımlarında etik ilkeler: Tartışma I. *Türk Psikoloji Dergisi*, 13, 77-79.

Teşekkürler

Bu yazı hakkındaki görüş ve önerileri için psikolog Sevil Bremer ve psikolog Fatma Torun - Reid'e teşekkür ederim.

par
bil
ele
we
bil
ola
öze
Ay
ven
kü
mü
alı
ka
Aş
ve
El

ek
hü
re:

17
ya
bu
(k
ye
ile
W

se
ve
T
(
B
B

(
d
-

APA Tarafından Tavsiye Edilen Elektronik Referans Biçimleri

Çeviren: Psk. Kazım Alat

Son yıllardaki teknolojik gelişmeler ve buna paralel olarak bilgiye ulaşım yollarının artması, bilimsel kaynakların kitap ve dergiler dışında elektronik veritabanlarında ya da Internet'te çeşitli web sitelerinde yer almasına neden oldu. Şu an bilimsel dergilerin bir kısmına Internet'ten online olarak erişilebilmekte, makalelerin tümü ya da özetleri ziyaretçi veya abonelerine sunulmaktadır. Ayrıca online olarak ulaşılabilen elektronik veritabanları ya da çeşitli CD-ROM veritabanları ile kütüphaneye gitmeden birçok veriye erişmek mümkün. Bazı yazarlar, elektronik ortamlardan alınan kaynaklara atıfta bulunurken çeşitli karışıklıklar ve güçlüklerle karşılaşmaktadır. Aşağıda APA tarafından önerilen bazı yöntemleri ve örneklerini bulacaksınız.

Elektronik Posta ile İletişime Atıfta Bulunma

Öncelikle bir başka kişinin adını kullanarak elektronik posta göndermenin mümkün olduğu bilinmelidir. Yazarlar -dergi editörleri değil- tüm referanslarının doğruluğundan sorumludurlar.

APA Yazım Kuralları (4. Basım, ss. 173-174)'de belirttiği gibi elektronik posta yoluyla yapılan iletişimlere, "kişisel iletişim" olarak atıfta bulunulmalıdır. Metin içindeki gösterim biçimi (kişisel iletişimler kaynakçada [referans listesinde] yer almamalıdır) şu şekildedir: S. Işık (kişisel iletişim, 12 Mart, 2000).

Web Sitesine Atıfta Bulunma

Bir Web sitesinin tümüne (sitedeki belli bir sayfaya değil) atıfta bulunmak için, sitenin adresini vermek yeterli olacaktır. Örneğin,

Türk Psikologlar Derneği
(<http://www.psikolog.org.tr>).

Bir Web Sitesindeki Belirli Bir Sayfaya Atıfta Bulunma

Web belgeleri basılı belgelerdeki birçok özelliği (örn., yazarlar, ünvanlar, tarihler) taşırlar. Bundan dolayı, bir Web belgesine atıfta bulunurken, basılı

belgelere benzeyen; fakat, bazı bilgilerin çıkarılıp bazılarının eklendiği bir yol izlenir. Aşağıda çeşitli örnekler bulacaksınız:

Duyuru

Children's Defense Fund. (25 Şubat, 2000).
Urge Congress to Support Increased Investments in Child Care, Head Start, and After-School in the FY2001 Budget [Duyuru]. Washington, DC: Author. Internet'ten 13 Mart 2000'de elde edilmiştir: <http://www.childrensdefense.org/takeaction/childcare.html>

Özet

Irak, M. (1998). Uykü ve bilgi işleme süreçleri. Türk Psikoloji Yazıları, 1(1), 17-30. Internet'ten 08 Ocak 2000'de elde edilmiştir: <http://www.psikolog.org.tr/tpy/1/metehan.htm>

Bir Web sitesindeki belirli bir sayfa

Türk Psikologlar Derneği Deprem Özel Çalışma Grubu Basın Bildirisi: Deprem Bölgesi Eğitim Öğretim Yılına Hazır mı? (22 Eylül, 1999). Ankara: Türk Psikologlar Derneği. Internet'ten 08 Ocak 2000'de elde edilmiştir: <http://www.psikolog.org.tr/deprem/basinbildiri5.htm>

Elektronik ortamlardan alınan belgelere atıfta bulunurken, basılı belgeler için gereken bilgilerle başlanır. Yani, yazar, tarih, belgenin adı vb. Fakat sonunda belgenin Internet'ten alındığı bilgisi verilir. Bu bilgi verilirken belgelerin Internet'ten alındığı tarihi belirtmek önemlidir. Çünkü bir web sitesindeki belgelerin içeriği değişebilir, bu belgeler başka bir yere taşınabilir ya da silinebilir.

Elektronik Veritabanlarından Alınan Makale ve Özetlere Atıfta Bulunma

APA Yazım Kuralları (Publication Manual) kitabının 4. Baskısından sonra APA'nın elektronik ortamlara atıfta bulunmaya ilişkin tavsiyeleri oldukça değişmiştir. APA tarafından tavsiye edilen yönetime göre, elektronik veritabanları için *tarih*

*Yazışma Adresi: Kazım Alat, Indiana University School of Education, Early Childhood Education Program, Bloomington, IN, 47408 USA.
E-posta: alat@indiana.edu.tr

(CD-ROMlar için belirtilmez*), *kaynak* (örn., SSCI, ERIC) ve *veritabanının adı* ile *diğer ek bilgiler* (madde numarası gibi) belirtilmelidir. Web kaynakları için ise, o veritabanına *giriş sayfasının adresi* (URL) verilmelidir (örn., <http://www.ebscho.com>).

a) *CD-ROM veritabanları için:*

[] veritabanından ([veritabanının adı], CD-ROM, [sürüm tarihi], [madde numarası - mevcut ise]) alınmıştır.

b) *Online veritabanları için:*

[gün ay, yıl] 'da [kaynak] online veritabanından ([veritabanının adı], [madde numarası - mevcut ise]) alınmıştır.

c) *Web'den (Internet yoluyla) ulaşılan veritabanları için:*

Internet'ten [gün ay, yıl]'de [] veritabanından ([veritabanının adı], [madde numarası - mevcut ise]) alınmıştır: [web adresi -URL]

Örnekler

Volkan, V. D. (1998). Ethnicity and nationalism: A psychoanalytic perspective. *Applied Psychology: An International Review*, 47(1), 45-57. Sociological Abstracts veritabanından alınmıştır (Sociological Abstracts, CD-ROM, Aralık 1999 sürümü).

Not 1: Social Sciences Citation Index (SSCI), Sociological Abstracts gibi, yıl içinde belirli sürelerde güncellenen CD-ROM veritabanları için, atıfta bulunurken sürüm (version) numaralarını (örn., Aralık 1999) belirtmek gerekir.

Saracho, O. N. (1999). A factor analysis of preschool children's play strategies and cognitive style. *Educational Psychology*, 19(2), pp. 165+. Internet'ten 08 Ocak 2000'de EBSCO veritabanından (Academic Search Elite) alınmıştır: <http://www.ebsco.com>

Not 2: EBSCO web sitesi Academic Search Elite, Business Search Elite, ERIC gibi onlarca veritabanını bünyesinde bulundurmaktadır. Bu nedenle atıfta bulunurken EBSCO web sitesinden alındığı ifadesine ek olarak ilgili veritabanının adı da (yukarıdaki örnekte Academic Search Elite) belirtilmelidir.

Kerrigan, D. C., Todd, M. K., & Riley, P. O. (1998). Knee osteoarthritis and high-heeled shoes. *The Lancet*, 251, 1399-1401. Internet'ten 08 Ocak 2000'de DIALOG veritabanından (#457, The

Lancet): <http://www.dialogweb.com>

Davis, T. (1992). Examining educational malpractice jurisprudence: Should a cause of action be created for student-athletes? *Denver University Law Journal*, 69, 57+. 08 Ocak 2000'de WESTLAW online veritabanından (69 DENULR 57) alınmıştır.

Axeliod, B. N., & Paolo, A. M. (1998). Utility of the WAIS-R seven-subtest form as applied to the standardization sample. *Psychological Assessment*, 10(1), 33-37. 08 Ocak 2000'de ERIC online veritabanından (EJ56921) alınmıştır.

Metin İçinde Web Sayfalarına Atıfta Bulunma

Publication Manual'in 168-174. sayfalarında tanımlanan yazar/tarih formatını uygulayın. Örnek, (Işık, 2000); (Türk Psikologlar Derneği, 2000). Bir Web belgesinin belirli bir kısmına atıfta bulunmak istiyorsanız, bölüm, şekil, tablo ya da eşitliği uygun bir biçimde belirtiniz. Alıntılar için, mümkün ise sayfa numaralarını (ya da paragraf numaralarını) veriniz. Eğer sayfa ya da paragraf numaralarını bulamıyorsanız metinde içinde atıfta bulunurken göstermeyebilirsiniz.

Kaynaklar

American Psychological Association (1994). *Publication Manual*. Washington, DC: Author.

Electronic reference formats recommended by the American Psychological Association. (1999, November 19).

Washington, DC: American Psychological Association. Internet'ten 08 Ocak 2000'de elde

edilmiştir: <http://www.apa.org/journals/webref.html>

Not. İngilizce referans verme kuralları hakkında ayrıntılı bilgiler yukarıdaki web adresinden elde edilebilir.

* Bakınız Not 1.

Türk Psikoloji Dergisi (TPD) Yazım Kuralları

Türk Psikoloji Dergisi (TPD)'nde görgül çalışmalara ve derleme türü yayınlara (en son literatür kapsamlı bir şekilde kapsayan yazılar, meta-analiz çalışmaları, model önerileri, olgu sunuları ve tartışmalar vb.) yer verilmektedir. Tüm yazılar Amerikan Psikologlar Birliği tarafından yayınlanan 'Publication Manual of American Psychological Association (4. Baskı), 1994' adlı kitapta belirtilen yazım ilkelerine uygun olarak yazılmalıdır. Türkçe yazım kurallarıyla ilgili yeni bir bilgi sizlere ulaştırılıncaya kadar Dergimizin son sayısındaki yazım kuralları dikkate alınmalıdır.

GENEL İLKELER

1. Dergiye gönderilecek yazılar, A4 boyutlarında beyaz kağıda üst, alt, sağ ve sol boşluk 2,5cm bırakılarak (16 x 24,7'lik alana) çift aralıklı ve düz metin yazılmalıdır (Bu ölçüler, gönderilen tablo ve grafiklerin dergi sayfa boyutları dışına taşmaması ve daha kolay kullanılmasını sağlayacaktır).
2. Yazılar 5 kopya olarak gönderilmeli ve uzunluğu 25-30 sayfayı geçmemelidir.
3. Yazılarda Türk Dil Kurumu'nun yazım kılavuzu örnek alınmalı, yabancı sözcükler yerine olabildiğince Türkçe sözcükler kullanılmalıdır. Türkçe'de pek alışılmamış sözcükler yazıda kullanılırken ilk geçtiği yerde yabancı dildeki karşılığı parantez içinde verilmelidir. (Türkçe ve İngilizce)
4. Yazılar başlık sayfası, özet (Türkçe ve İngilizce), anahtar sözcükler, ana metin, kaynaklar, ekler, tablolar, şekil başlıkları, şekiller, yazar notları ve yazışma adresi ile genişletilmiş İngilizce uzun özet (summary) bölümlerini içermelidir.

a) **Başlık sayfası:** En fazla 10-12 kelimededen oluşan makale başlığı, kısa başlık (kelimeler arasındaki boşluklar ile beraber en fazla 50 karakter), yazarların adı ve soyadı, ünvanı ve çalıştığı kurumu içermelidir.

b) **Özet ve anahtar sözcükler:**

Özet, Türkçe ve İngilizce olmak üzere her iki dilde 'Özet' ve 'Abstract' başlıkları altında 200 kelimeyi geçmeyecek şekilde olmalıdır. Anahtar sözcükler (3 ile 10 arasında) Türkçe özetin altında 'Anahtar Sözcükler' ve İngilizce özetin altında 'Key words' başlığı kullanılarak verilmelidir. Türkçe ve İngilizce özetin her biri yeni bir sayfadan başlamalıdır.

c) **Ana metin:** Yeni bir sayfadan başlamalıdır. Görgül makalelerde metin, sırasıyla giriş, yöntem, bulgular ve tartışma bölümlerinden oluşmalıdır. Derleme türü makalelerde, makalenin içeriğine bağlı olarak bu sıra izlenmeyebilir. Kısa başlık her sayfanın sağ köşesinde, yanında sayfa numarası olacak şekilde tekrarlanmalıdır. Ana metnin ilk sayfası makalenin başlığı ile başlamalıdır. Başlıktan sonra, "Giriş" alt başlığı yazılmadan paragraf ile metne başlanmalıdır. Yöntem, Bulgular ve Tartışma bölümleri yeni bir sayfadan başlamaz. Bir bölüm bittikten sonra, aynı sayfada diğeri onu izler.

Giriş bölümü makalenin başlığı ile başlamalıdır ve yapılan araştırma ile ilgili olarak, literatürdeki yaklaşım ve bulgular ile araştırmanın amacını içermelidir.

Yöntem bölümü örneklem, veri toplama araçları ve işlem olmak üzere 3 alt bölümden oluşmalıdır.

Bulgular araştırmanın denencelerini test etmek amacı ile kullanılan istatistiksel analizleri, her değişkene ait ortalama ve standart sapma değerlerini içermelidir. Tablolar ve şekiller ayrı bir sayfada yazımın en sonunda verilmelidir.

Sıklıkla kullanılan istatistiksel teknikler metin içinde rapor edilirken aşağıda belirtilen şekilde olmalıdır:

Varyans analizi:

...yaş değişkeninin temel etkisi anlamlıdır, $F(1,123) = 5.43, p < .05$.

Korelasyon ve kay-kare değerleri rapor edilirken denek sayısı (n) ve t, F çoklu karşılaştırmalar (Tukey testi gibi) rapor edilirken serbestlik derecesi (sd) mutlaka verilmelidir. Regresyon analizleri rapor edilirken R, R², F, Beta, T ve p değerleri verilmeli; faktör analizi rapor edilirken ise her bir faktör altındaki maddelerin faktör yükleri (factor loadings) ve her bir faktörün açıkladığı varyans bilgileri verilmelidir.

Tartışma bölümü, araştırma bulgularının literatür ışığında açıklanmasını, tartışılmasını içermelidir.

d) **Kaynaklar:** Yeni bir sayfadan başlamalıdır. Metin içinde belirtilen tüm kaynaklar 'Kaynaklar' listesi içinde yer almalıdır.

Metin içinde kaynaklara atıfta bulunurken yazarların soyadları ve yayın tarihi kullanılır. Örnekler:

- Savaş (1985) ...
- Savaş'a (1985) göre ...
- File ve Smith (1992) ...
- File ve Smith'e (1992) göre ...
- Martin, Sheldon ve Yaffee (1994)...

Yazar sayısı 3 ile 5 arasında ise, metin içinde geçtiği yerde yukarıda olduğu gibi verilir, daha sonra ise Martin ve arkadaşları (1994) ... olarak verilmelidir.

Yazar sayısı 6 veya daha fazla ise metin içinde ilk geçtiği yerden itibaren Smith ve arkadaşları (1980) olarak verilmelidir.

Parantez içinde cümle sonunda birden fazla esere atıfta bulunuluyor ise kaynaklar alfabetik sıra ile verilmelidir.

... (Doğan, 1987; Kleft ve Dobson, 1990; Smetih ve ark., 1980; Winson, George ve Zeng, 1986).

Kaynaklar bölümünde kaynaklar alfabetik sıra ile verilmelidir. Birden fazla yazarlı Türkçe ve yabancı kaynaklar için son yazarın soyadından önce '&' işareti kullanılmalıdır. Kaynakların yazım kuralları ile ilgili olarak lütfen dergimizin son sayısını (43. sayı) dikkate alınız.

e) **Ekler:** Yeni bir sayfadan başlamalıdır. Araştırmada kullanılan ölçekler gibi ek bilgileri içerir.

f) **Tablolar:** Yeni bir sayfadan başlamalıdır ve her bir tablo ayrı bir sayfada verilmelidir. Tabloların verilmiş şekli ile ilgili olarak dergimizin 43. sayısı dikkate alınmalıdır. Tablo numarası ve Tablo başlığı tablonun üstünde yer almalıdır.

g) **Şekil başlıkları ve şekiller:** Yeni bir sayfadan başlamalıdır. Şekil numarası ve şekil başlıkları aynı sayfada alt alta verilmelidir. Şekillerin her biri ise ayrı sayfalarda verilmelidir. Özel baskı gerektiren şekil ve fotoğrafların masrafı yazardan alınır.

h) **Yazar notları:** Yeni bir sayfadan başlamalıdır. Eğer araştırma bir tez çalışmasının özeti ise veya araştırmayı destekleyen kurum(lar) var ise bu bölümde belirtilmelidir. Ayrıca araştırmacının, araştırmaya katkılarında dolayı teşekkür etmek istediği kişiler de bu sayfada belirtilmelidir.

ı) **Yazışma adresi:** Yeni bir sayfadan başlamalıdır. Yazarın veya yazarlardan bağlantı kurulabilecek olan kişinin adresi, telefon numarası ve varsa faks numarası ile e-posta adresi bu bölümde yer almalıdır. Tek kopya olması yeterlidir.

ı) **Genişletilmiş İngilizce özet (summary):** Yeni bir sayfadan başlamalıdır. Çift arahlıklı, 4-10 sayfa uzunluğunda olmalı; giriş, yöntem, bulgular ve tartışma bölümlerini içermelidir. 5. Yazılarda ifade edilen düşüncelerden yazarları sorumludur.

6. TPD'de yayımlanan yazılardan ancak kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir. Yazının içeriğinde olabilecek çarpıtmalardan alıntıyı yapan ve yayımlayan kişi ya da kuruluşlar yasalar karşısında sorumludur.

7. TPD'ye gönderilen yazılar yayımlansın ya da yayımlanmasın geri gönderilmez.

8. Yazı, yayına kabul edildikten sonra yazarından Word 6.0 veya sonrası sürümü ile yazılmış bir kopyası, 3,5 inçlik diskette istenir.

9. Yayın Kurulu, yazıda gerekli gördüğü sözcükleri değiştirebilir.

10. Kurallara uymayan yazılar yayımlanmaz.

11. TPD'nde yayımlanan yazılar için herhangi bir ücret ödenmez. Ancak makale yayımlandıktan sonra, yazar TÜBA'ya başvurduğu takdirde, TÜBA'nın uluslararası yayınları özendirme fonu kapsamında belirlenen maddi ödülü talep edebilir.

12. Yayımlanan her araştırmanın verilerinin 5 yıl süre ile araştırmacı tarafından saklanması zorunludur. Gerek yayın politikamız gerekse dahil olduğumuz uluslararası yayın kuruluşlarının kuralları gereğince zaman zaman bazı yazıların verileri ve analiz programları yazarlarından istenebilecektir.

Türk Psikoloji Dergisi (TPD) Derleme Yazıları İlkeleri

Dergimizin gelecek sayılarında yer alacak yayınların iki ana grupta toplanmasına karar verilmiştir. İlk grupta geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları ile sınırlı kalmayacağı umulan görgül çalışmalar, ikinci grupta ise aşağıdaki beş grupta toplanan gözden geçirme, model önerme ve olgu sunuları çalışmaları yer alacaktır. Yurt içinde ve dışında yaygın olarak üzerinde durulan ya da ilgi gören konularda en son literatürün kapsamlı bir şekilde sunulduğu derlemeler.

1. Okuyucu kitlesinin yararlanabileceği konulardaki görgül çalışmaların derlenmesi ya da gözden geçirilmesi.
2. Okuyucu kitlesinin yararlanabileceği konularda meta-analitik değerlendirmeler.
3. Kuramsal literatürlerdeki birikimlerin neden-sonuç ilişkilerini içeren model önerileri şeklinde sunulması.
4. Olgu sunuları ve tartışmalar.

Birinci grupta yer alan yazılardaki esas, okuyucuyla bir alanı değişik boyutları ile tanıtmak ve geniş bir perspektif sunabilmektir. Hedef, çoğunluğunu akademisyen, uygulayıcı ve öğrencilerin oluşturduğu okuyucu kitlesini kuramsal ve görgül literatürdeki farklı sorular, yaklaşım ve bulgularla tanıştırmak ve bu konuda güvenilir, zengin bir kaynak oluşturmaktır. Bu yazılarda yapılmış olan çalışmaların, yaklaşımların ve bulguların tekdüze bir şekilde sunulmasının ötesine geçilmesi amaçlanmaktadır. Diğer bir deyişle, bu yazılarda iki boyutlu literatür özetlemeleri yerine, yeni sorular ve çalışmalara zemin hazırlayabilecek nitelikte akademik ürünlerin oluşturulması hedeflenmektedir.

İkinci grup yazılarda, belirli bir alanda yayınlanmış olan çalışmaların niceliksel olarak yorumu ve gözden geçirilmesi hedeflenmektedir. Bu gruptaki yazıların birinci gruptakilerden farkı, gözden geçirilen yazıların görgül çalışmalar ile sınırlandırılmış olmasıdır.

Üçüncü grupta yer alan çalışmalar ise, belirli bir konuda yayınlanmış olan görgül çalışmaların niceliksel değil istatistiksel ya da meta-analitik yöntemlerle gözden geçirilip özetlenmesi olarak tanımlanmıştır. Bir konuda yapılmış görgül çalışmaların bulgularının istatistiksel olarak kümülatif bir şekilde ifade edilmesinde kullanılan bir teknik olan meta-analizi, olayları ve ilişkileri anlamak için, tek bir çalışmada gerçekleşmesi olası olmayan geniş bir perspektif sağlar.

Dördüncü gruptaki yazılar, örtük değişkenler arasındaki nedensel ilişkilerin irdelendiği model önerilerini içermektedir. Psikolojide, sosyal, kişilik ve örgüt psikolojisi başta olmak üzere birçok alanda, örtük değişkenler arasındaki ilişkiler nedensel modeller çerçevesinde yapılandırılmakta ve test edilmektedir.

Olgu sunularının temel hedefi ise, uygulamalı alanda çalışan psikologlar arasındaki bilgi alışverişini geliştirmek ve uygulamalı alanlardaki öğrenciler için iyi bir kaynak oluşturmaktır. Amaç, olguların sadece aktarılması değil, içsel tutarlığı olan belirli bir kuramsal çerçeve içerisinde sunulup tartışılması ve hatta farklı kavramlar açısından irdelenmesidir.

AKADEMİK DANIŞMANLARA TEŞEKKÜR

Türk Psikoloji Dergisi yazı değerlendirme sürecinin başarısı bu süreçte görev alan danışmanların katkılarına bağlıdır. Türk Psikoloji Dergisi yazı değerlendirme sürecine katkıda bulunan Akademik Danışmanlar Kurulu üyelerine meslekdaşlarımız adına teşekkür ediyoruz.

Türk Psikoloji Dergisi yazı değerlendirme sürecinde ayrıca gerekli görüldüğünde Akademik Danışmanlar Kurulu üyesi olmayan, kendi alanlarında uzman meslekdaşlarımız da görev almaktadırlar. Aşağıda adları geçen meslekdaşlarımız 2000 yılında Türk Psikoloji Dergisi yazı değerlendirme sürecine zaman ayırarak titiz emekleriyle katkıda bulunmuşlardır. Katkıları için kendilerine meslekdaşlarımız adına teşekkür ediyoruz.

- Prof. Dr. Giray Berberoğlu
- Doç. Dr. Ayşegül Fışiloğlu
- Yrd. Doç. Dr. Ali Tekcan

Sempozyumu Düzenleyen Kuruluşlar,

Türkiye Bilisim Derneği

Ankara Barosu

Başkent Üniversitesi

Hacettepe Üniversitesi

Sosyoloji Derneği

TÜBİTAK-BİLTEN

Türk Hukuk Kurumu

Türk Psikologlar Derneği

Bilişim Toplumuna Giderken, Psikoloji, Sosyoloji ve Hukuk'ta Etkiler Sempozyumu 2001

23 - 24 Mart 2001, Cuma - Cumartesi, Ankara, Milli Kütüphane Konferans Salonu

İstisnahan TALAY

Program Kurulu

Mustafa AKGÜL, Doç.Dr.

Ziya AKTAŞ, Prof.Dr.

Turan ALPER, Prof.Dr.

İsmail PAZIOĞLU APAYDIN

Murat AYKAR, Prof.Dr.

Sencer AYATA, Prof.Dr.

Doğan ÇÜCELDOĞLU, Prof.Dr.

Kemal ÇEVİK, Prof.Dr.

İhsan DAĞ, Doç.Dr.

Fikret EREN, Prof.Dr.

S. Canan ERGİN, Doç.Dr.

Hamit HŞEK, Prof.Dr.

Nisan GÖRGE, Prof.Dr.

Baskurt GÜVENÇ, Prof.Dr.

Orhan GÜVENEL, Prof.Dr.

Emrah HALICI

Talat HALMAN, Prof.Dr.

Ayşe G. HOŞGÖR, Dr.

Hüyük İNANCI

Türk KARAA, Yrd.Doç.Dr.

Süri KARAKAŞ, Prof.Dr.

M. Dink KARAKAŞ, Prof.Dr.

Nesret KESMEZ

Ahmet KILIÇDOĞLU, Prof.Dr.

Emre KONGAR, Prof.Dr.

Baki KÖYÜNCÜ, Prof.Dr.

Aydin KÖKSAL, Prof.Dr.

Aylin KÜNTAY, Yrd.Doç.Dr.

Gökay NAİR

Nahit Süha OKAY

Kurban ÖKTEM

Yusuf Ziya ÖZCAN, Doç.Dr.

Erol ÖZGEN, Prof.Dr.

Can PAKER, Dr.

Serdar SAYAN, Doç.Dr.

Yücel SAYMAN, Doç.Dr.

Meryem SÖZEN

Rıza ŞEKERCI

Yılmaz TARHAN, Y. Doç. Dr.

Ahmet TOPTAN

Erkin TÖRECI, Prof.Dr.

Arman TURANBOY, Doç.Dr.

Ayşe YALIN, Doç.Dr.

Pirin YOLAC, Prof.Dr.

Kültür Bakanlığı (Program Kurulu Başkanı)

Bilim Önc. / Emekli Mh.

Tarih / Hukuk / Bilgişim.

Çevre Önc. / Mg. Mh. Bil. Bakan

Türkiye Bilim Derneği Başkanı

TÜBİTAK - BİLTEN / Elektronik Mh.

ODTÜ / Sosyoloji Bölüm Başkanı

İstanbul / Sosyal Psikoloji

Geni Önc. / Hukuk Fakültesi

Hukuk Önc. / Türk Psikologlar D. Der.

Ankara Önc. / Hukuk Fakültesi

Hacettepe Önc. / Psikoloji Bölümü

Başkent Önc. / Sosyoloji ve Bilgişim

Hacettepe Önc. / Sosyoloji Der. Kur.

Anayasa

Mühür Önc. / DSİ

TMMOB / Hukuk / Bilgişim

Bilim Önc. / Türk Dil ve Edebiyatı

ODTÜ / Sosyoloji

Ankara, İstanbul

Bilim Önc. / Ekonomi

Hacettepe Önc. / Sosyal Psikoloji

Hacettepe Önc. / Bilgişim Bilimleri

TBD / Emekli Sayıştay Üyesi

Ankara Önc. / Hukuk Fakültesi

Yük. Tezlik Önc. / Sosyoloji

Bilim Önc. / Bilgişim

Bilim Lef. Bilgişim ve Dilem

Koc Önc. / Psikoloji

Curehane Önc. / Sosyoloji

Ankara Barosu Başkanı

Akad. Bilim Kurul. Yür. / Hukuk

ODTÜ / Sosyoloji

Türkiye Barolar Birliği Başkanı

TESEV

Bilim Önc. / Ekonomi

İstanbul Barosu Başkanı

Kültür Bakanlığı BİT Daire Başkanı

Ankara, İstanbul

Bilim Önc. / Bilgişim

Ankara, Ankara

Hacettepe Önc. / Bilgişim

Ank. Önc. / Ticaret Hukuku

Ankara Önc. / Çocuk Araştırma Daire

Hacettepe Önc. / Psikoloji

Sempozyumun Amacı : Bilişim Toplumuna Giderken İnsanların çalışma, iletişim, yaşam biçimleri, davranışları değişmekte, sosyal değişimler yaşanmakta. İletişim Teknolojilerindeki gelişmeler sonucu artan etkileşim nedeniyle birçok sosyal parametrenin yeniden incelenmesi gereği ortaya çıkmakta. Bilgisayar kullanan İnsan davranışlarının psikolojik ve sosyolojik açıdan değişimlerinin incelenmesi, bu sempozyumun amaçları içindedir. Bilgi teknolojilerinin yoğun biçimde kullanılması, küçük gruplar içinde geliştirilen yazılımlar, bilgisayar teknik personelinin iş değiştirme sırasındaki diğer firmaya öngörülmemiş bilgi transferleri ve buna ilişkin hukuki / etik sorunlar, bilgi ve bilgi teknolojileri ile ilgili yayın dağıtım hakları (fikri mülkiyet hakları) ilgili çeken araştırma konularıdır. Bilişim Toplumuna Giderken Özellikle Ticaret Hukuku ile ilgili düzenlemeler, elektronik ticaret (e-ticaret) ve bunların bankalar ve kayıt mali sistem içinde yer alması, sınırlar ötesi fikri mülkiyet hakları, patent / marka / elektronik adres (domain name) hakları sempozyumun odaklandığı konular olacaktır. Türkiye'de ve dünyada, Bilişim Toplumu Etkileri altında bireysel ve toplumsal değişimin neresinde olduğumuzun sapıtılması, bu alanlardaki literatüre doğru kestirimler ve Avrupa Topluluğu ile hukuk yönünden paralelliklerin artırılması için yöntemlerin incelenmesi, sempozyumun amaçları içindedir.

Bildirir Konuları : Amaç çerçevesi belirlenmiş konulardaki araştırma ve istatistik sonuçları, Bilişim Toplumu giderken, yasaların / hukukun sorunları daha iyi çözülmesi için öneriler, düzenlenmesi gereken yasa maddeleri vb. bildirir konularını oluşturacaktır. Yukarıda amaçlar bölümünde genel çerçeveyi belirlenmiş konular yanında bilgisayar ve internet ile ilgili sorunlar, bilgisayar yazılımlarında paylaşım yaygın dağıtım hakları, yazılımın bir mülkiyet ürünü olarak ele alınması, yapımının sorumluluğunun kapsamı ve süresi, yazımda gizli yazılım kavramı / tanımları, sınırlar arası bilgi ticareti, sınırlar arası mal / hizmet ticareti, sınır ötesi ürün garantileri / garantörük yapıları, sınır ötesi ticaret için güvenilir kimlik tanımlama ile ilgili konularda bildirir sunulabilir. Bilgisayar donanımı, yazılım ve bilişim hizmet ağı ile ilgili örnek davalar, ilgili ürünlerin gerçek kimliği gizlenerek sunulabilir. Toplumun, Bilişim Toplumu olabilmeleri için, yasaların korunması çeşitli meslek dallarında (avukatlık, tip) sınırları, standardlaştırılması ve meslek örgütü denetimli serbest piyasaya yapılabilmesi ve bunun sağlanmasında yöntemler, seçilmiş alıcılara duyuru (selective dissemination of advertisement) yapılabilmesi için kuralların konulması da ilgili konular içindedir.

Bildirir Dili, Biçimi, Süresi : Bildirirlerin tiptik uzunluğu belirtilen yazım formatında 8 - 10 sayfa olacaktır. Bildirirlerin yurtdışı / yurtdışı diğer çalışmaların kaynak göstererek, bildirir sunan ekibin yurtdışı bulguları ile kararlaştırılması olarak verilmesine özen gösterilmelidir. Bildirir Dili Türkçedir. Bildirir biçimi, Türkiye Bilisim Derneği'nin düzenlediği Bilisim 1996 - 2000 ve diğer etkinlikleri ile aynı yapıdadır. Bu yapı içinde yazarlar sözcük dolayında Türkçe ve İngilizce özet istenmektedir. Bildirirlerin sunum süresi 30 dakika olmakla birlikte, program kurulunun kararıyla 20 - 40 dakika olarak değiştirilebilir. Türkçe ve İngilizce özet sempozyum sonrasında sempozyum kitabının yansısı, TBD'nin elektronik sayfalarında da yer alacaktır. Ayrıntılı Bildirir formatı 2 Ekim 2000 sonrasında <http://www.tbd.org.tr> adresinde, yer alacaktır ve bildirir sunanlara gönderilecektir.

Son Başvuru Tarihi : Bildirir başvurusu, bildirir olarak sunulacak araştırma sonuçları ortaya çıktıktan ve sunulacak bildiririnin en az on iki kelime boyunda bir "bildirir taslağı" oluşturulduktan sonra yapılabilir. Özete dayalı olarak yapılan bildirir başvurusu, yayın şansını azaltmaktadır. Panel önerilerinde, panel başkan adayları tarafından katılımı adayları belirtilmelidir. Bu biçimdeki bildirir önerileri 13 Ekim 2000 tarihine kadar TBD'ye gönderilmelidir. Bildirirler ve Panel Önerileri Ekim 2000 içinde incelenerek değerlendirilme sonuçları Kasım 2000 içinde bildirilecektir. Bildirirlerin basılabilir son biçiminin (camera ready) teslim tarihi 11 Ocak 2001 Perşembe'dir.

Türkiye Bilisim Derneği (TBD)

Dr. Medine Edem Sok. No: 56/12, 06420 Kızılay - ANKARA
Tel: 0 - 312 - 425 48 17 • 425 29 12 Faks: 0 - 312 - 434 11 42
e-posta : tbd-merkez@tbd.org.tr • iletisim@karakas.gen.tr
http : www.tbd.org.tr

Yürütme Kurulu

M. Ümit KARAKAŞ, Yür. D. Başkanı
Tuncel ACAR, Milli Kütüphane Daire Başkanı
Bilal AKÇAMETE, Avukat, Türk Hukuk Kurumu
Aylin G. BARAN, Doç. Dr., Sosyoloji Derneği

Selma ERBAY, Bilim Önc. / Emekli
Kemal Fahir GENÇ, Bilim Önc. / Emekli
Şehnaz KÖKSAL, Bilim Önc. / Emekli
Lilker TABAK, Bilim Önc. / Emekli

Big. Mh. / T.C. Merkez Bankası
Kültür Bakanlığı, Müsteşar Yard.
Türk Psikologlar Derneği
Big. Mh. / Başkent Ltd. / TBD

TÜRK PSİKOLOJİ DERGİSİ

abonelik formu

Türk Psikoloji Dergisi aboneliği,

yılda iki olağan sayı ve iki özel sayıyı (ya da eş değeri yayını) kapsamaktadır.

ADI SOYADI	:	
İŞ ADRESİ	:	
EV ADRESİ	:	
YAZIŞMA ADRESİ	:	DERGİLERİNİZİN HANGİ ADRESİNİZE GÖNDERİLMESİNİ İSTİYORSUNUZ? EV ADRESİ () İŞ ADRESİ () lütfen adres değişikliğini en kısa sürede bildiriniz.
ŞEHİR / ÜLKE	:	POSTA KODU :
EV TEL	:	FAKS :
İŞ TEL	:	E-MAIL :
Türk Psikologlar Derneği ile ilişkiniz:	() asil üye () fahri üye () üyelik ilişkisi yok	
Mesleğiniz:		öğrenci iseniz lütfen bölümünüzü belirtiniz
Kurum ise, çalışma alanı:		

ABONELİK SEÇENEKLERİ

(Aşağıdaki seçeneklerden istediğinizi işaretleyiniz)

() BİREYSEL	() KURUMSAL
() 2000 yılı 12.000.000 TL. Yurtdışı 50\$ ya da 75DM	() 2000 yılı 24.000.000 TL
() 2000-2001 yılları 20.000.000 TL. Yurtdışı 70\$ ya da 100DM	() 2000-2001 yılları 40.000.000 TL

ÖDEME SEÇENEKLERİ

(Aşağıdaki seçeneklerden istediğinizi işaretleyiniz ve gerekli bilgileri yazınız)

- () tarihinde **makbuz karşılığı** elden ödedim.
- () tarihinde numaralı makbuz karşılığı Türk Psikologlar Derneği'nin **Yapı Kredi Bankası Mithatpaşa Şubesi 1002996-7** numaralı banka hesabına yatırdım.
- () tarihinde Türk Psikologlar Derneği'nin **105222** numaralı **posta çeki** hesabına yatırdım.
- () tarihinde Dernek Genel Merkezinde kredi kartı ile ödedim.
- () Kredi kartımdan abonelik ücretinin alınmasına izin veriyorum. (UYARI! Bu işlemin geçerli olabilmesi için ayrı bir form doldurmanız gerekmektedir. Bu formu derneğimizden ya da WEB sitemizden alabilirsiniz.)

TPD Makbuz Numarası:.....

Yazışma Adresi

Meşrutiyet Cad. 22/12 Kızılay 06640 ANKARA

P.K. 117, 06662 Küçükesat ANKARA

Tel: (0-312) 425 67 65 - Faks: (0-312) 417 40 59

WEB: <http://www.psikolog.org.tr>

E-mail: bilgi@psikolog.org.tr

TÜRK PSİKOLOGLAR DERNEĞİ YENİ YAYINIDIR

Akademisyenler ve Profesyoneller Bakış Açısıyla

Türkiye'de Yönetim, Liderlik ve İnsan Kaynakları Uygulamaları

Yrd. Doç. Dr. Zeynep Aycan

Editör

Türk Psikologlar Derneği Yayınları No: 21

1. Basım, Ağustos 2000, Ankara

İÇİNDEKİLER

<i>Türk Psikologlar Derneği</i>	Işık Savaşır'ın Anısına	i
<i>Türk Psikologlar Derneği</i>	Yayın Yönetmenlerinden	ii
<i>S. Gülgöz ve S. B. Odabaşı</i>	Yabancı Dilde Bir Metinden Bilgi Edinme: Metnin ve Bilginin Etkileri	1
<i>H. C. Sümer, N. Sümer, O. S. Çifci ve K. Demirutku</i>	Subay Kişilik Özelliklerinin Ölçülmesi ve Yapı Geçerliği Çalışması	15
<i>S. Amado</i>	Farklı Dikkat Düzeylerinin Örtük ve Açık Bellek Üzerindeki Etkileri	41
<i>M. E. Kuşdil ve Ç. Kağıtçıbaşı</i>	Türk Öğretmenlerin Değer Yönelimleri ve Schwartz Değer Kuramı	59
<i>M. Eskin</i>	Türkiye'de Psikoloji Uygulama, Araştırma ve Yayınlarında Etik İlkeler, Tartışma V: Klinik Psikolojide Etik Uygulamalar	81
<i>K. Alat</i>	APA Tarafından Tavsiye Edilen Elektronik Referans Biçimleri	85
<i>Türk Psikologlar Derneği</i>	TPD Yazım Kuralları	87
	TPD Derleme Yazıları İlkeleri	89
	Akademik Danışmanlara Teşekkür	90
<i>Türkiye Bilişim Derneği</i>	Bilişim Toplumuna Giderken, Psikoloji, Sosyoloji ve Hukuk'ta Etkiler Sempozyumu 2001	91

Türkiye Bilimler Akademisi (TÜBA) Akademi Konseyi'nin 15.10.1996 tarihli toplantısında kabul edilen, "Bilimsel Dergilere Destek Esasları" uyarınca ve TÜBA ile Türk Psikologlar Derneği arasında imzalanan 16.12.1996 tarihli protokol çerçevesinde, Türk Psikoloji Dergisi'nin 2000 yılında yayınlanacak iki sayısının baskı masraflarına TÜBA tarafından mali destek sağlanmaktadır.

Türk Psikoloji Dergisi (Turkish Journal of Psychology) is covered, beginning with Vol. 10(34) 1995, in Institute for Scientific Information (ISI®) products. Information on the contents of this journal is presented to the users of Research Alert®, SocialSciSearch® and Current Contents® / Social & Behavioral Sciences. Copies of individual articles may also be obtained through ISI®'s document delivery service, The Genuine Article™.

15 • Sayı: 46 • Aralık 2000

ISSN 1300-4433

TÜRK PSİKOLOJİ DERGİSİ

Ψ

TÜRK PSİKOLOGLAR DERNEĞİ

TÜRK PSİKOLOJİ DERGİSİ

Turkish Journal of Psychology

Cilt 15, Sayı 46, Aralık 2000
(Volume 15, No. 46, December 2000)Türk Psikologlar Derneği Yayınıdır
Official Publication of the Turkish Psychological Association**Sahibi**Türk Psikologlar Derneği Yönetim Kurulu adına
Doç. Dr. İhsan Dağ**Yayın Yönetmeni**

Prof. Dr. Orhan Aydın

Yardımcı Yayın Yönetmenleri (Soyadına Göre Alfabetik Sırada)Doç. Dr. Belgin Ayvaşık
Yrd. Doç. Dr. Nurhan ErDoç. Dr. Melike Sayıl
Doç. Dr. Canan Sümer**Akademik Danışmanlar Kurulu (Soyadına Göre Alfabetik Sırada)**

Doç. Dr. Melda Akçakın

Doç. Dr. Ercan Alp

Doç. Dr. Sibel Arkonaç

Yrd. Doç. Dr. Zeynep Aycan

Yrd. Doç. Dr. Sibel Kazak Berument

Yrd. Doç. Dr. Reyhan Bilgiç

Prof. Dr. Nuri Bilgin

Prof. Dr. Reşit Canbeyli

Prof. Dr. Doğan Eker

Doç. Dr. Canan Ergin

Doç. Dr. Buket Erkal

Prof. Dr. Güler Okman Fişek

Yrd. Doç. Dr. Fatoş Gökşen

Doç. Dr. Melek Göregenli

Prof. Dr. Aydan Gülerce

Doç. Dr. Sami Gülgöz

Doç. Dr. Gülden Berkem Güvenç

Prof. Dr. Selim Hovardaoğlu

Prof. Dr. Olcay İmamoğlu

Prof. Dr. Benal İnceer

Prof. Dr. Çiğdem Kağıtçıbaşı

Prof. Dr. Sirel Karakaş

Prof. Dr. Nuray Karancı

Yrd. Doç. Dr. Ayda Tekok Kılıç

Prof. Dr. Ayhan Koç

Doç. Dr. Şeyda Kozcu

Prof. Dr. Falih Köksal

Doç. Dr. Biran Mertan

Prof. Dr. Ferhunde Öktem

Prof. Dr. Necla Öner

Doç. Dr. Banu Öney

Prof. Dr. Ahmet Rüstemli

Doç. Dr. Oya Somer

Prof. Dr. Diana Sunar

Doç. Dr. Nebi Sümer

Doç. Dr. Deniz Şahin

Prof. Dr. Nail Şahin

Prof. Dr. Nesrin Hisli Şahin

Prof. Dr. Suna Tevrüz

Prof. Dr. Yurdal Topsever

Doç. Dr. Ünsal Yetim

Prof. Dr. Perin Yolaç

Dizgi ve Sayfa Düzeni

Ejder Korkmaz

Dernek Genel Merkezi: Meşrutiyet Cad. 22/12 Kızılay, 06640 ANKARA

Tel: (0-312) 425 67 65 Faks: (0-312) 417 40 59

E-posta: bilgi@psikolog.org.tr

Web: http://www.psikolog.org.tr

Yazışma Adresi: Prof. Dr. Orhan Aydın

Hacettepe Üniversitesi Psikoloji Bölümü, Beytepe 06532 Ankara

Tel : (0-312) 297 83 25 • Faks: (0-312) 299 20 08

E-posta: orhana@hacettepe.edu.tr

Abone İşleri Sorumlusu

Rahime Tilgeler

Abone İşlemleri İçin

Posta Çeki Hesap No: 105222

Banka Hesap No: 1002996-7

(Yapı Kredi Bankası-Mithatpaşa Şubesi, Ankara)

Baskı: DETAMAT Büyük San. 1. Cad. 99/89 ANKARA • Tel: (0-312) 384 47 2

E-posta: detamat@e-kolay.net

İÇİNDEKİLER

<i>İ. Dalmuş, E. O. İmamoğlu</i>	Yetişkinlerin ve Üniversite Öğrencilerinin Sosyo-Politik Kimlik Algıları	1
<i>T. Gençöz</i>	Pozitif ve Negatif Duygu Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması	19
<i>A. Tosun, İ. Dağ</i>	Depresif Duygu Durumu Olan ve Olmayan Kişilerin, Örtük Bellek Görevinde Duygu Durum Tutarlı Bellek Yanlılığı Açısından Karşılaştırılması	29
<i>H. B. Ayvaşık</i>	Kaygı Duyarlılığı İndeksi: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması	43
<i>A. Erkuş</i>	Yeni Bir İndeks Önerisi: Çift Tutarlık İndeksi (P_{CT})	63
<i>Türk Psikologlar Derneği</i>	TPD Yazım Kuralları	75
	TPD Derleme Yazıları İlkeleri	77
	Akademik Danışmanlara Teşekkür	78

Türk Psikoloji Dergisi (Turkish Journal of Psychology) is covered, beginning with Vol. 10(34) 1995, in Institute for Scientific Information (ISI®) products. Information on the contents of this journal is presented to the users of Research Alert®, SocialSciSearch® and Current Contents® / Social & Behavioral Sciences. Copies of individual articles may also be obtained through ISI®'s document delivery service, The Genuine Article™.